

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 96/07-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2007 predbežne prerokoval sťažnosť V. K., T., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., K., pre namietané porušenie jeho základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Mestského zastupiteľstva v Martine č. 101/06 z 27. júla 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2006 osobne doručená sťažnosť V. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. K., K., pre namietané porušenie jeho základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Mestského zastupiteľstva v Martine č. 101/06 z 27. júla 2006 (ďalej len „namietané uznesenie“).

Sťažovateľ je obyvateľom mestskej časti Martin - Tomčany. Tvrdí, že už od vzniku Slovenskej republiky a pričlenenia obce Tomčany k mestu Martin nemá táto mestská časť „svojho poslanca v mestskom zastupiteľstve“, čím dochádza k porušovaniu čl. 30 ústavy a § 9 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/1990 Zb.“).

Namietaným uznesením Mestské zastupiteľstvo v Martine (ďalej len „mestské zastupiteľstvo“) okrem iného určilo (v bode II tohto uznesenia) počet poslancov mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 - 2010 a volebné obvody pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 - 2010 vrátane počtu mandátov volených v každom z určených volebných obvodov.

Mestská časť Tomčany bola zaradená do volebného obvodu č. 1: Martin - Ľadoveň - Jahodníky - Tomčany so siedmimi mandátmi.

Namietané uznesenie v bode II podľa sťažovateľa naďalej udržiava uvedený protiprávny a protiústavný stav a porušuje § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., ako aj sťažovateľovo základné právo zaručené v čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby vo veci jeho sťažnosti ústavný súd takto rozhodol:

„... a.) *Uznesenie mestského zastupiteľstva Martin č. 101/06 zo dňa 27. 7. 2006 o voľbách do mestského zastupiteľstva v Martine na volebné obdobie rokov 2006 - 2010 v bode II porušuje základné práva V. K., obyvateľa mestskej časti Martin - Tomčany, - čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj ods. č 4 §-u 9 zákona číslo 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samospráv obcí, preto ho Ústavný súd Slovenskej republiky v časti II. zrušuje.*

b.) *Ústavný súd ukladá MsZ v Martine v novom uznesení pre voľby do orgánov*

samospráv obcí v súlade s čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky a ods. 4 § - u 9 zákona NR SR č. 346/1990 Zb., v mestskej časti Tomčany zabezpečiť súlad citovaných zákonov.

Nakoľko mestské zastupiteľstvo v Martine v bode II - uznesenia č. 101/06 porušilo základné práva V. K., obyvateľa mestskej časti Tomčany, rozhodol Ústavný súd tak, ako je to uvedené v bode a.), b.) výrokovej časti. ...“

Sťažovateľ pripojil k sťažnosti kópiu textu namietaného uznesenia, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Mestské zastupiteľstvo v Martine ...

II schvaľuje

a/ v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien na volebné obdobie 2006-2010 31 /slovom tridsaťjeden/ poslancov Mestského zastupiteľstva v Martine

b/ v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších zmien pre voľby do Mestského zastupiteľstva v Martine na volebné obdobie 2006-2010 7 /slovom sedem/ volebných obvodov:

- 1. Martin - Ladoveň - Jahodníky - Tomčany 7*
- 2. Martin - Stred 4*
- 3. Martin - Sever 4*
- 4. Martin - Košúty 3*
- 5. Martin - Priekopa 5*
- 6. Martin - Záturčie 4*
- 7. Martin - Podháj - Stráne 4...“.*

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrilo Mesto Martin prostredníctvom svojho primátora listom z 12. septembra 2006, v ktorom sa uvádza:

«Na základe Vašej výzvy dáva Mesto Martin k sťažnosti sťažovateľa V. K. o zrušenie uznesenia Mestského zastupiteľstva v Martine č. 101/06 zo dňa 27. 7. 2006 nasledovné stanovisko. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien v ust. § 11 stanovuje, že obecné (mestské) zastupiteľstvo na konkrétne volebné obdobie na voľby do orgánov samosprávy obcí určí počet poslancov, ktorí budú volení na nasledujúce volebné

obdobie.

Zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších zmien v zmysle ust. § 9 ods. 1 určuje, že pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev sa v každej obci tvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce; v mestách ktoré sa členia na mestské časti možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľovestskej časti pripadá iba jeden poslanec. Ust. § 9 ods. 3 - volebné obvody a počet poslancov v nich určí obecné (mestské) zastupiteľstvo a zverejní ich najneskôr do 65 dní pred dňom volieb.

Tak, ako to ukladali citované zákony Mestské zastupiteľstvo v Martine prijalo uznesenie č. 101/06, ktorým určilo volebné obvody a počet poslancov v nich, celkom 31 poslancov a 7 volebných obvodov.

Mestská časť Tomčany bola zaradená do volebného obvodu č. 1 Martin - Ladoveň - Jahodníky - Tomčany a to z dôvodu, že časť Tomčany nespĺňala podmienku počtu obyvateľov pripadajúcich na jedného poslanca. Mesto Martin k termínu 30. 6. 2006 malo 58.311 obyvateľov, z toho 47.068 voličov. Pri schválenom počte poslancov 31 pripadalo na jedného poslanca 1 881 obyvateľov, z toho 1 518 voličov. Mestská časť Tomčany mala k uvedenému termínu 183 obyvateľov, z toho 147 voličov.

V zmysle komentára k zákonu o voľbách do orgánov samosprávy obcí vydaného pre potreby samosprávy ku konaniu volieb v roku 2002 (platí i pre voľby 2006, nakoľko zákon nebol novelizovaný) ust. § 9 je uvedené:

„Jednomandátový volebný obvod vestskej časti možno utvoriť iba v tom prípade ak počet obyvateľov konkrétnej vestskej časti zodpovedá zistenému počtu obyvateľov na jedného poslanca. Ak je počet obyvateľov vestskej časti menší, volebný obvod vytvoriť nemožno, pretože by došlo k porušeniu ústavného princípu rovnosti.“

Dôkaz: fotokópia ust. § 9 s komentárom.

V článku 30 ústavy na ktorý sa sťažovateľ odvoláva je okrem iného uvedené:

Ods. 1

Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Ods. 4

Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa nášho názoru má sťažovateľ právo v zmysle citovaného článku ústavy zúčastniť sa na správe verejných vecí a to jednak ako volič a jednak ako kandidát (nezávislý resp. ma kandidátke politickej strany) na poslanca mestského zastupiteľstva alebo na primátora.

Domnievame sa, že uvedené uznesenie Mestského zastupiteľstva v Martine č. 101/06 bolo prijaté v súlade s platnými zákonmi SR. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti považujeme sťažnosť sťažovateľa za bezdôvodnú a žiadame, aby súd túto sťažnosť v celom rozsahu zamietol.»

Ústavný súd si k stanovisku Mesta Martin vyžiadal vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 30. marca 2007. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„Môj klient, V. K. navrhoval uznesenie MsZ č. 101/06 zrušiť preto, že odporuje ods. (1) a (4) § 9 Zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do obecných zastupiteľstiev, lebo porušuje citovaný čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky v domnení, že mesto Martin schválilo nové všeobecne platné nariadenie a vytvorilo jednomandátový volebný obvod pre mestskú časť Tomčany a naplní tak literu zákona bez zmeny počtov poslancov mestského zastupiteľstva. Sťažovateľ chcel tak zabrániť prípadnej sťažnosti na porušenie zákona po voľbách, ktoré sa uskutočnili dňa 2. decembra 2006.

Nakoľko do vykonaných volieb Ústavný súd o zrušení citovaného uznesenia MsZ Martin nerozhodol, pán V. K. sa s ďalšou sťažnosťou obrátil na Ústavný súd dňa 4. 12. 2006 a navrhol Ústavnému súdu vyhlásiť voľby do mestského zastupiteľstva v Martine dňa 2. 12. 2006 za neplatné, ich výsledky zrušiť, lebo neboli vykonané podľa ods. (1) a (4) § 9 zákona SNR č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

S týmto právnym problémom sa obyvatelia Tomčian nedokázali vyrovnáť už od roku 1990, ako je to uvedené v sťažnosti podanej na ÚS SR dňa 4. 12. 2006, prosia preto Váš ctený súd rozhodnúť tak, ako navrhujeme v sťažnosti podanej na Vašom súde dňa 4. 12. 2006, ktorú sme podali k predmetnej veci. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstata sťažovateľom namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 1 ústavy spočíva v tvrdení, že nevytvorením samostatného volebného obvodu pre mestskú časť Tomčany pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie rokov 2006 - 2010 (k čomu malo podľa sťažovateľa dôjsť podľa § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb.) dochádza k vytvoreniu stavu vylučujúceho, resp. podstatne sťažujúceho možnosť, aby

za poslanca mestského zastupiteľstva bol zvolený kandidát s trvalým pobytom v tejto mestskej časti.

Zo stanoviska Mesta Martin vyplýva, že mestské zastupiteľstvo pri určení volebných obvodov pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie rokov 2006 - 2010 a pri určení počtu mandátov v nich volených postupovalo v zmysle § 9 ods. 1, 3 zákona č. 346/1990 Zb. a v zmysle § 11 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“) prihliadajúc k zachovaniu pomeru počtu mandátov k počtu obyvateľov vo volebných obvodoch. Mestská časť Tomčany bola zaradená do spoločného volebného obvodu č. 1: Martin - Ľadoveň - Jahodníky - Tomčany, pretože počet jej obyvateľov (183 z toho 147 voličov) nedosahoval počet obyvateľov pripadajúci v priemere na jeden mandát v mestskom zastupiteľstve (1881 obyvateľov z toho 1518 voličov, pri počte obyvateľov Mesta Martin k 30. júnu 2006 - 58 311, z toho 47 068 voličov v pomere k 31 mandátom).

Z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa k stanovisku Mesta Martin vyplýva, že sťažovateľ trvá na argumentácii uvedenej v sťažnosti, pričom vzhľadom na časový posun, počas ktorého sa uskutočnili dňa 2. decembra 2006 voľby do mestského zastupiteľstva navrhuje, aby ústavný súd vyhlásil tieto voľby za neplatné, keďže neboli vykonané v súlade so zákonom.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. (...) Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 69 ods. 2 ústavy obecné zastupiteľstvo tvoria poslanci obecného zastupiteľstva. Poslancov volia na štvorročné obdobie obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt. Voľby poslancov sa uskutočňujú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie obecného zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva na štyri roky.

Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. počet poslancov obecného zastupiteľstva na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce takto:

- a) do 40 obyvateľov obce 3 poslanci,
- b) od 41 do 500 obyvateľov obce 3 až 5 poslancov,
- c) od 501 do 1 000 obyvateľov obce 5 až 7 poslancov,
- d) od 1 001 do 3 000 obyvateľov obce 7 až 9 poslancov,
- e) od 3 001 do 5 000 obyvateľov obce 9 až 11 poslancov,
- f) od 5 001 do 10 000 obyvateľov obce 11 až 13 poslancov,
- g) od 10 001 do 20 000 obyvateľov obce 13 až 19 poslancov,

- h) od 20 001 do 50 000 obyvateľov obce 15 až 25 poslancov,
- i) od 50 001 do 100 000 obyvateľov obce 19 až 31 poslancov,
- j) nad 100 000 obyvateľov obce 23 až 41 poslancov.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev sa v každej obci utvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce, najviac však 12 poslancov v jednom volebnom obvode; v mestách, ktoré sa členia na mestské časti, možno utvoriť aj jednomandátové volebné obvody, ak na počet obyvateľov mestskej časti pripadá iba jeden poslanec.

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. v obci, v ktorej sa má zvoliť 12 alebo menej poslancov, môže sa utvoriť iba jeden volebný obvod.

Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb. volebné obvody a počet poslancov v nich podľa odseku 1 alebo odseku 2 určí obecné (mestské) zastupiteľstvo a zverejní ich najneskôr 65 dní pred dňom volieb.

Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. v meste, ktoré sa členia na mestské časti, hranice volebných obvodov nesmú presiahnuť hranice mestských častí.

Podľa § 24 ods. 1 zákona 369/1990 Zb. mestské zastupiteľstvo je orgánom samosprávy mesta. Na jeho postavenie sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona o obecnom zastupiteľstve. Okrem toho mestské zastupiteľstvo najmä

- a) rozhoduje o zriadení výborov v mestských častiach a o vymedzení ich oprávnení,
- b) ustanovuje erb mesta, vlajku mesta, pečat' mesta, prípadne znelku mesta,
- c) schvaľuje štatút mesta.

Sťažovateľ sa domáha ústavnej ochrany svojho základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo, alebo nepriamo voľbou svojho zástupcu v mestskom zastupiteľstve, ktoré je ustanovené v čl. 30 ods. 1 prvej vete ústavy. Ústavný súd zároveň

konštatoval, že zo sťažnosti zjavne vyplýva, že sťažovateľ sa nedomáha vyslovenia porušenia základného práva, ktoré je ustanovené v čl. 30 ods. 1 druhej vety ústavy, keďže toto je garantované cudzincom, pričom sťažovateľ je občanom Slovenskej republiky.

Ustanovenie čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy zaručuje občanom Slovenskej republiky priamu účasť na rozhodovaní o otázkach verejného záujmu na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni (napr. hlasovaním v celoštátnom referende, v ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta, v miestnom referende a pod.) a zároveň im zaručuje aktívne volebné právo. Pasívne volebné právo garantuje občanom čl. 30 ods. 4 ústavy.

Ústavou garantované atribúty (kvalita) volebného práva sú vymedzené v čl. 30 ods. 3 ústavy (pokiaľ ide o volebné právo všeobecne) a zároveň špecificky vo vzťahu k voľbám do orgánov územnej samosprávy v čl. 69 ods. 2, 3, 5 a 6 ústavy (v danom prípade je právne relevantný odsek 2 označeného článku ústavy). Z uvedených ustanovení ústavy a v spojení s princípom demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy), s princípom rovnosti ľudí v dôstojnosti aj v právach, ako aj v súlade s ústavným princípom zákazu diskriminácie (čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy) vyplýva ústavná požiadavka, aby sa voľby poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva uskutočnili na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva s tajným hlasovaním.

Rovnosť volebného práva sa všeobecne chápe nielen ako požiadavka, aby každý občan mal pri výkone volebného práva rovnaké postavenie, ale tiež ako požiadavka, aby každému voličovi pri rozhodovaní patril jeden hlas, resp. rovnaký počet hlasov ako iným voličom a tento jeho hlas (hlasy) mal rovnakú váhu vo vzťahu k hlasom ostatných voličov, a aby sa každý volič mohol za rovnakých podmienok uchádzať o zvolenie a mal rovnakú šancu na získanie poslaneckého (príp. iného) mandátu.

Rovnosť volebného práva je pritom nepochybne iba jedným z mnohých výrazov podstatne širšie ponímanej rovnosti občanov (*mutatis mutandis* PL. ÚS 19/98).

Z čl. 152 ods. 4 ústavy („Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.“) možno vyvodit' povinnosť mestského zastupiteľstva vytvorit' volebné obvody v meste s takým počtom obyvateľov, aby každý občan mal (približne) rovnakú príležitosť ovplyvniť výsledok volieb, ak uplatní svoje právo zúčastniť sa na správe vecí verejných voľbou svojich zástupcov, alebo ak uplatní ústavou zaručené právo uchádzať sa o prístup k volenej funkcii poslanca mestského zastupiteľstva, aby mal (približne) rovnakú šancu na získanie poslaneckého mandátu.

Pre voľby do orgánov samosprávy obcí čl. 30 ústavy konkretizuje § 9 zákona č. 346/1990 Zb., v ktorého odseku 1 sa uvádza: „Pre voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev sa v každej obci tvoria viacmandátové volebné obvody, v ktorých sa volia poslanci obecného (mestského) zastupiteľstva pomerne k počtu obyvateľov obce...“ Z citovaného ustanovenia vyplýva, že zákon požaduje zabezpečiť pri tvorbe volebných obvodov potenciálnu rovnosť aktívneho i pasívneho volebného práva, keďže ukladá vytvorit' volebné obvody a určiť počty v nich volených poslancov pomerne k počtu obyvateľov, t. j. tak, aby na poslanecké mandáty pripadajúce na jednotlivé volebné obvody pripadal približne rovnaký počet obyvateľov obce. Počet poslancov volených v jednotlivých volebných obvodoch pri takejto konštrukcii zákona nie je závislý od faktickej účasti vo voľbách, čo môže potenciálne vyvolať faktickú nerovnosť aktívneho i pasívneho volebného práva. Aj takáto rovnosť potenciality aktívneho i pasívneho volebného práva však vyhovuje čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy.

Z uvedeného vyplýva, že zákon č. 346/1990 Zb. ukladá vytvorit' volebné obvody a určiť počty poslancov, ktorí v nich majú byť zvolení tak, aby každému poslaneckému mandátu zodpovedal približne rovnaký počet obyvateľov obce s trvalým pobytom vo volebnom obvode. Obecné zastupiteľstvo môže pri stanovení volebných obvodov i počtov v nich volených poslancov uplatniť iné kritériá, ale len vtedy, ak neohrozia približnú rovnakosť počtu obyvateľov pripadajúcich na každý poslanecký mandát. Veľké rozdiely v počte občanov pripadajúcich na jeden poslanecký mandát v rôznych volebných obvodoch pre voľby do toho istého zastupiteľského zboru nemôžu ospravedlniť nijaké dôvody.

Zákonná formulácia „...pomerne k počtu obyvateľov obce...“ v spojení s čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy neznamena úplnú rovnakosť počtu obyvateľov obce pripadajúcich na každý poslancý mandát, keďže túto nie je spravidla možné reálne dosiahnuť. Preto ide skôr o ústavnú a zákonnú požiadavku, aby na každý poslancý mandát pripadal približne rovnaký počet obyvateľov obce.

Pokiaľ rozdiely v počte obyvateľov pripadajúcich na jeden poslancý mandát v tom istom mestskom zastupiteľstve podmienku pomernosti nespĺňajú, dochádza k porušeniu rovnosti aktívneho i pasívneho volebného práva garantovanej v čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy, ako aj k porušeniu § 9 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb. ukladajúceho obecným (mestským) zastupiteľstvám utvoriť volebné obvody „pomerne k počtu obyvateľov obce“. Táto formulácia v spojení čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy znamená, že na každého poslanca toho istého mestského zastupiteľstva má pripadať bez ohľadu na volebný obvod, v ktorom kandidoval, približne rovnaký počet obyvateľov (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99).

Z § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. vyplýva požiadavka, aby sa v meste, ktoré sa člení na mestské časti, vytvorili hranice volebných obvodov tak, aby nepresahovali hranice mestských častí. Účel tohto ustanovenia možno vidieť okrem iného v tom, aby sa vytvorili podmienky na to, aby príslušnú mestskú časť v mestskom zastupiteľstve zastupoval poslanec (poslanci) zvolený obyvateľmi tejto mestskej časti. Ústavný súd nepochybňuje, že záujem obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca (poslanca nimi zvoleného) má charakter legitímneho verejného záujmu. Zároveň ale pripomína, že pri vytváraní volebných obvodov v podmienkach konkrétneho mesta sa môže tento záujem dostať do rozporu s iným verejným záujmom, ktorým je garantovanie rovnosti volebného práva. Rovnosť volebného práva má charakter ústavného princípu, ktorý je chránený priamo ústavou, pričom vzhľadom na postavenie ústavy ako základného zákona štátu musí mať intenzita jeho ochrany prednosť pred ochranou akéhokoľvek iného verejného záujmu, ktorý nemá ústavnú relevanciu, t. j. v danom prípade záujmu obyvateľov mestskej časti mať v mestskom zastupiteľstve „svojho“ poslanca.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy sú všetky orgány verejnej moci povinné vykladať a uplatňovať zákony a ich jednotlivé ustanovenia v súlade s ústavou. V konkrétnych okolnostiach, keď výklad súvisiacich právnych noriem v danom prípade § 9 ods. 1 a § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. môže viesť k rôznym výsledkom, ktoré sú vo vnútornom rozpore, sa musí uprednostniť taký výklad, ktorý je v súlade s ústavou a zároveň zabezpečuje dôslednú ochranu (priamo) ústavou chráneného verejného záujmu, či inej verejnej hodnoty, v danom prípade princípu rovnosti volebného práva. Vyplýva to zo zásady ústavne konformného výkladu, ktorú ústavný súd štandardne uplatňuje vo svojej doterajšej judikatúre (napr. PL. ÚS 15/98, alebo II. ÚS 148/06).

Vytvorenie samostatného volebného obvodu v mestskej časti Tomčany by v podmienkach Mesta Martin znamenalo vytvorenie stavu, v rámci ktorého by na jeden poslanecký mandát v mestskom zastupiteľstve volený v takomto volebnom obvode pripadlo 183 obyvateľov oproti 1881 obyvateľom pripadajúcim na jeden volený mandát podľa celomestského priemeru. Tento nepomer (1/10) by sa ešte zväčšil v prípade zriadenia viacmandátového samostatného volebného obvodu v tejto mestskej časti. Vytvorenie samostatného volebného obvodu v mestskej časti Tomčany pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 - 2010 v súlade s legitímnym verejným záujmom zastúpenia malých mestských častí v mestskom zastupiteľstve, by teda v podmienkach Mesta Martin viedlo k protiústavným dôsledkom spočívajúcim v porušení rovnosti aktívneho i pasívneho volebného práva výslovne garantovanej v čl. 69 ods. 2 a v čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy.

Článok 30 ods. 1 ústavy garantuje ochranu základnému právu zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov vo vzťahu k občanom Slovenskej republiky ako jednotlivcom - fyzickým osobám. Súčasťou tejto ochrany je aj ústavná garancia rovnosti aktívneho a pasívneho volebného práva. Ochrana poskytovaná rôznym skupinovým záujmom (napr. pokiaľ ide o obyvateľov určitej mestskej časti, prípadne voličov určitej národnosti a pod.) musí rešpektovať tieto ústavné limity tak pokiaľ ide o legislatívou zvolený spôsob a prostriedky, ako aj pokiaľ ide o právnoaplikačnú prax kompetentných orgánov verejnej moci.

Pokiaľ sťažovateľ namietal nezákonnosť II. bodu namietaného uznesenia poukazujúc na § 9 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., ústavný súd konštatuje, že mestské zastupiteľstvo bolo pri stanovení počtu poslancov na ďalšie volebné obdobie 2006 - 2010 viazané § 11 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. Napriek skutočnosti, že počet obyvateľov mesta Martin sa približuje k dolnej hranici rozpätia stanoveného § 11 ods. 3 písm. i) zákona č. 369/1990 Zb. (od 50 001 do 100 000 obyvateľov) určilo mestské zastupiteľstvo maximálny počet poslancov na volebné obdobie 2006 - 2010 prípustný podľa uvedeného ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. (19 až 31 poslancov), v dôsledku čoho na jeden volený mandát pripadá nižší počet obyvateľov, čo je v súlade so záujmom obyvateľov menších mestských častí, aby sa ich prípadný skupinový záujem presadil v rámci konečného volebného výsledku.

Pri takto stanovenom zákonom limitovanom počte volených mandátov bolo ústavnou povinnosťou mestského zastupiteľstva rešpektovať v rámci určenia jednotlivých volebných obvodov a počtov mandátov v nich volených ústavou garantovanú rovnosť aktívneho a pasívneho volebného práva vyplývajúcu z čl. 69 ods. 2 a v čl. 30 ods. 1, 3 a 4 ústavy a v zákonnej rovine premietnutú do znenia § 9 ods. 1 zákona č. 346/1990 Zb.

Podľa čl. 1 ústavy je Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Znakom právneho štátu je vytváranie právnej istoty tak pri prijímaní zákonov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj pri ich uplatňovaní štátnymi orgánmi (II. ÚS 34/95). Vytváranie právnej istoty v tvorbe a aplikácii práva je požiadavkou, ktorá sa v právnom štáte netýka iba štátnych orgánov. Rovnakou mierou zaväzuje aj orgány územnej samosprávy v ich normotvornej a právnoaplikačnej praxi (II. ÚS 59/97).

Právny poriadok Slovenskej republiky predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať vo vzájomnej súvislosti všetkých právnych noriem vrátane noriem ústavných. Každé ustanovenie zákona treba interpretovať a uplatňovať v nadväznosti na iné právne normy vrátane noriem ústavných, pokiaľ medzi nimi existuje príčinná súvislosť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu (sťažnosti) hovoriť vtedy, keď namietaným postupom, či rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Pokiaľ mestské zastupiteľstvo postupovalo popísaným spôsobom pri určení volebných obvodov pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 - 2010 vrátane určenia počtu mandátov volených v každom z nich, neumožňuje to vyslovenie záveru, že namietaným postupom mestského zastupiteľstva došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 30 ods. 1 prvou vetou ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že namietaným uznesením, ktorým sa v súvislosti s určením volebných obvodov pre voľby do mestského zastupiteľstva na volebné obdobie 2006 – 2010 nezriadil samostatný volebný obvod v mestskej časti Tomčany, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného mu čl. 30 ods. 1 prvou vetou ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za potrebné upozorniť, že v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený rozhodovať o vyhlásení volieb za neplatné tak, ako navrhol právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku, ktoré doručil ústavnému súdu 30. marca 2007. Právomocou vyhlásiť voľby do mestského zastupiteľstva disponuje ústavný súd totiž len v konaní o sťažnostiach podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. Bez ohľadu na to, by ale v danom prípade ústavný súd nemohol dospieť k takémuto

záveru (t. j. k vyhláseniu volieb za neplatné) ani v konaní o sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, pretože mestské zastupiteľstvo v namietanom uznesení určilo volebné obvody ústavne konformným spôsobom, a preto by z tohto dôvodu nebolo možné hodnotiť voľby poslancov mestského zastupiteľstva ako neústavné a nezákonné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2007